

Юлія Семенова канд. філос. наук, доцент

Харківська державна академія фізичної культури

Харків, Україна

АНТРОПОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІРТУАЛІЗАЦІЇ ТІЛЕСНОГО БУТТЯ

Вступ. Комплексні дослідження тілесності людини, індивідуального психофізичного досвіду її втілення не втрачає своєї актуальності й вимагає реактивації свого місця в соціальному просторі, оскільки зазнає ідеологічних утисків в інформаційному суспільстві. Філософська проблематизація тілесності здійснюється у напрямку дослідження впливу медіа, масової культури та глобалізаційних ідеалів краси на тілесність сучасного індивіда. Оскільки медіа та маскультура знаходять відображення в одержимості власним зовнішнім виглядом, це потребує вивчення соціокультурних особливостей тілесного самоприйняття індивідів.

Мета дослідження. З'ясувати особливості переосмислення антропологічної межі сучасної людини у зв'язку з використанням «розумних» технологій й сприйняття людини як частини техносфери, змінами характеру міжіндивідуального спілкування, появою нових тенденцій у переживанні людиною простору та часу.

Методи дослідження. Для цілісного та послідовного осмислення тілесного буття сучасної людини застосовуються компаративний аналіз, метод інтерпретації та логічного конструювання, загальнонаукові методи пізнання.

Результати дослідження та їх обговорення. Поява новітніх технологій сприяла формуванню холистичного знання про людину, її тілесність, здоров'я та духовне зцілення [2]. У відповідь на зростання практик біологічного та технологічного втручання у тіло розвиваються філософські підходи до проблеми тілесності в умовах поширення «розумних» технологій. «Розумні» технології, з одного боку, значно розширюють можливості спілкування та отримання інформації, вирішують проблеми, пов'язані з компенсацією можливостей тіла. З іншого боку, мутації модальностей соціальної комунікації здійснюють несприятливий вплив на свідомість і викликають різного роду психопатології: дислексію (порушення здатності набуття навиків читання та письма), тривогу, апатію, депресію. Оскільки живі організми пристосовуються до умов навколишнього середовища, то в даних умовах для взаємодії з колективним оточуючим середовищем людина відчуває пригнічення чуттєвого комунікативного каналу. Кібернетична модель «постлюдини» репрезентує положення, що втілення не є сутнісним для людського існування, оскільки інформація втратила своє тіло. «Розумні машини», різного роду пристрої стають продовженням людини, розширюють її перцептивні можливості. Людина ніби перебуває в обіймах електронних медіа, які «продовжили» її центральну нервову систему [1]. Досягнення у сфері когнітивної науки й досліджень штучного життя впливають на формування сучасного дискурсу тілесності, в якому навіть незмінний біологічний вид *Homo sapiens* пояснюється як постлюдина. Дослідження показують, що більшість типів людської поведінки не можуть бути формалізовані через цифрові технології, оскільки дана поведінка є втіленою. Тобто втіленість людини передбачає здатність до такого типу навчання та осмислення, який не зводиться лише до процесу мислення. Концептом постлюдини відстоюється теза про привалювання інформаційного існування над матеріальним втіленням, втілення в біологічний субстрат розглядається скоріше як історична випадковість, проте не неминучість життя [4]. Тіло розглядається як протез, яким людина вчиться керувати, тому розширення тіла за рахунок приладів, іншого роду протезів є продовженням процесу, що почався з народження. Постулюється сприйняття людини як такої, що має здатність легко з'єднуватися з розумними машинами. Постгуманістичний проект розглядає тіло як «модний аксесуар», але не осередок існування; як «плоть, що продукує дані», а втілення як конкретизацію думки/ інформації. Сьогодні на зміну громіздким та локалізованим у просторі приладам приходять сучасні надлегкі, мобільні розумні машини [3]. Подібні мобільні прилади стають продовженням мобільного тіла сучасної людини. Віртуальними стають тіло, стать, психіка, звички, позитивні якості та вади, статус, які легко досяжні в еру цифрових технологій у віртуальному світі і поступово входять в сферу повсякденного буття.

Висновки. Сучасний дискурс розуміння тілесного буття людини й риторика зникнення тіла зумовлені особливостями віртуалізації соціального простору й відображають ідеалізацію інформації та применшення матеріальної складової тіла, його буття в фізичному просторі і часі. Проте, даний дискурс

оснований на кібернетичній моделі сприйняття людини, як інформаційної сутності й не бере до уваги когнітивний та ментальний потенціал тілесності людини, той рівень наявного в людині знання, який не можливо відділити від тіла й перенести у цифрову площину. Таким чином, завдяки розумним приладам нервова система людини виходить за межі її тіла. Вона вростає у простір, її продовженням є різноманітні електронні засоби, які з'єднують мозок з електронною пам'яттю, різними сенсорами, а тому здатність сприймати не вичерпується природною гостротою зору, діапазоном слухового сприйняття, чутливістю подушечок пальців, що породжує нові антропологічні наслідки для буття людини.

Список використаної літератури

1. Газнюк Л.М., Семенова Ю.А. Медійність тілесности: людина в світі реальному і світі віртуальному. *Медіа і філософія: грані взаємодії*: колективна монографія/ під ред. Л.Н. Дениско, С.А. Заветного. Харків: вид-во «Право», 2017. С.101-114.
2. Gazniuk I , Semenova Yu. Human health in a risk society. *New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries*: monograph. 5th ed. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2019. P.393-412.
3. Муха О. Трансформація людської тілесності у XXI сторіччі: на шляху до «тіла майбутнього». *Соціогуманітарні проблеми людини*, № 5, 2009. С. 60-68.
4. Loy, J. W. & Kenyon, G. S. (eds.) Sport, culture, and society. *A Reader on the Sociology of Sport*. London: MacMillan, 1999.